

درس دوم : کوچ پرستوها

واژگان :

جامه : لباس	جنب و جوش : تلاش و فعالیت بسیار	معتدل : آب و هوای نه گرم نه سرد
آسودگی : آرامش	منتظر : چشم به راه	اوایل : آغاز
عهده : مسئولیت ، وظیفه	دلنشین : جذاب ، زیبا و قشنگ	لطیف : ملایم ، نرم
کوچ : مهاجرت ، از جایی به جای دیگر رفتن	بیابند : پیدا کنند	برمی خیزیم : بلند می شویم
پی در پی : پشت سر هم ، پیوسته	شگفتی : تعجب	پیشین : گذشته
ناچار : مجبور ، ناگزیر	باز می یابد : دوباره پیدا می کند	نهاده است : قرار داده است
دشواری : سختی	نشان : علامت ، نشانه	سپری شدن : گذشتن
پیمودن : طی کردن ، پشت سر گذاشتن	کمیاب : آنچه کم است ، چیزی که دسترسی به آن راحت نیست	نیرومند : قوی ، دارای زور و قدرت
می ربایند : می دزدند ، با سرعت می گیرند	راه یابی : پیدا کردن مسیر	باعث : علت ، سبب
همتا : مانند ، شبیه	بی پروا : ترس ، شجاع ، بی باک	هیجان : شور و شوق
جفت : زوج ، دوتا	راه و رسم : روش	عهده : مسئولیت
التماس کنان : اصرار کنان	هیجان : شور و شوق	اعتراض کرد : ایراد گرفت
طفل : کودک ، بچه	لازم : واجب	شگفت زده : متعجب
فرصت : زمان	اصلا : ابتدا ، به هیچ وجه	به خاطر : برای
قوی پیکر : نیرومند	اوقات : زمان ها ، وقت ها	برخاست : بلند شد

م خانواده :

لطیف : لطف ، لطافت	تعهد : عهد ، عهده	معتدل : اعتدال ، عدل
معلوم : عالم ، علم ، معلم	جمع : جامع ، مجموع ، جماعت	مشغول : شغل ، شاغل
طولانی : طول : طویل	سفر : مسافر ، مسافرت	خراب : تخریب ، مخرب ، خرابه
تعجب : عجیب ، عجب	ضعیف : ضعف ، مستضعف	عشق : عاشق ، معشوق
اعتراض : معترض	موقع : موقعیت ، مواقع	مهم : اهمیت
غرور : مغرور	اوقات : وقت	لرز : لرزش

مخالف :

اوایل : اواخر	دور : نزدیک	دراز : کوتاه
جوان : پیر	آغاز : پایان	کمیاب : زیاد
طولانی : کوتاه	دانا : نادان	دشواری : راحتی ، آسانی
قوی : ضعیف	غمگین : خوشحال	سوال : پاسخ ، جواب
دوست : دشمن	بالا : پایین	آهسته : سریع ، تند

کلمات دارای ارزش املائی : اوایل - لطیف - جامه - شکوفه - گذشته - آسیب - عهده - می گذراند - می خوابد - حشرات - راه و رسم - آغاز - معتدل - جمع - مهم - مشغول - عده ای - بر می خیزیم - معلوم - طولانی - خطرهایی - تغییرات - حمله - عقاب - قرقی - بازگشت - پرستوها - اشتباه - نهاده است - بیاموزند - گفت و گوی مهم - طفلکی - به خاطر - البته - فرصت - اعتراض - اصلا - التماس - غرور - خود پسند - خرطوم - برخاست - اوقات تلخی

دانش زبانی :

نکته مهمی که در نوشتن اهمیت دارد ، استفاده از نکات نگارشی مناسب است تا منظور نویسنده بهتر و سریع تر درک شود .

نقطه (۰) : در پایان جمله های خبری و دستوری استفاده می شود و جمله را به پایان می رساند .

مریم به دانشگاه رفت . او بسیار به درس خواندن علاقه دارد .

ویرگول (،) : علامت مکث کوتاه در خواندن است و شیوه خواندن را تغییر می دهد .

به این دو جمله دقت کنید .

پدر علی ، (مکث) از مدرسه برگشت . از برگشتن پدر علی از مدرسه صحبت می کنیم

پدر ، (مکث) علی از مدرسه برگشت . به پدر می گوئیم که علی از مدرسه برگشته است

دو نقطه : هنگامی که سخنی را از کسی بیان می کنیم از نشانه (:) استفاده می کنیم و سخن آن شخص را داخل گیومه قرار می دهیم.

پدر گفت : « باید به خدا توکل کنید ».

علامت سوال (?) در پایان جملات پرسشی استفاده می شود . از کدام راه آمدی ؟

ضرب المثل :

جمله ها یا شعرهای کوتاه و زیبایی که دارای پندهای اخلاقی و نصیحت های خوبی برای زندگی است و از گذشته به ما رسیده است . گاهی به جای توضیحات طولانی می توانیم منظور خود را با گفتن یک ضرب المثل زیبا و حاوی نکته و نصیحت بیان کنیم .

گر صبر کنی ز قوره حلوا سازی . جوینده ، یابنده ست.

*****

پرسش های متن

۱- درستی یا نادرستی عبارت های زیر را مشخص کنید

نادرست

درست

- پرستوها چهار تا شش روز روی تخم ها می خوابند
- پرستوها پاییز را به آسودگی به سر می برند
- در کوچ پرستوها هیچ خطری آن ها را تهدید نمی کند
- پرستوها دوازده تخم سفید می گذارند

۲- جاهای خالی را با کلمه مناسب کامل کنید .

- اوقات .....(فراغت - فراقت) خود را چگونه سپری می کنید.
- این پرندگان با .....(بال های - چنگال های) نیرومند خود ، آن ها را می ربایند.
- پرستوها پس از پیمودن راهی ..... (تولانی - طولانی) به لانه ی خود باز می گردند .
- شیر ..... (برخاست - برخواست) و خودش را تکان داد .

۳- معنی واژه های زیر را بنویسید .

نشان : نیرومند : طی کردن : نهاده است :
اعتراض کرد : شگفتی : بی پروا : جامه :

۴- هم خانواده های زیر را در چهار گروه دسته بندی کنید .
مجموع - تاثیر - لطیف - معلوم - جامعه - عالم - لطف - معلم - لطافت - اثر - جمع -

۵- با حروف در هم ریخته یک کلمه بسازید و آن را در یک جمله به کار ببرید .

ا - ر - ح - ت - ش :

ن - س - ی - ت - ن - خ :

۶- مخالف واژه های زیر را بنویسید .

اوایل : طولانی : دشوار :

پرسش : قوی : کمیاب :

۷- کلمه های زیر را با حروف مناسب کامل کنید .

مشول   منت ر   بیجان   عیف   نخ تین

۸- کلمات به هم ریخته را مرتب کنید و جمله را بنویسید .

می گیرند - پس - خود - از - به عهده - آن - را - لانه - ساختن

۹- نشانه ی نگارشی ویرگول را طوری در جمله به کار ببرید که دو معنی متفاوت داشته باشد .
مادر نرگس از بازار کتاب خرید .

جمله اول : .....

جمله دوم : .....

۱۰- در متن زیر چند واژه نادرست است . شکل درست آن ها را بنویسید .

در این صفر طولانی ، خطرهای بسیارهایی وجود دارد . تغییرات آب و هوا ، حمله ی پرندگان شکاری مانند عقاب و قرغی از جمله این خطرهاست .

۱۱- جمله های زیر را به ترتیب رویدادها مرتب کنید .

جوجه ها راه و رسم شکار را از والدین خود می آموزند

پرستوهای ماده چهار تا شش تخم سفید رنگ می گذارند

آن ها پس از بازگشت لانه های سال گذشته خود را می یابند

وقتی جوجه ها از تخم بیرون آمدند ، پدر و مادر آن ها را حشراتی که شکار کرده اند پرورش می دهند

پس از آن ، خود ساختن و پرداختن لانه را به عهده می گیرند

اوایل بهار پرستوها از سفر باز می گردند

۱۲- در مورد ضرب المثل کوه به کوه نمی رسد ، آدم به آدم نمی رسد هر چه می دانید بنویسید .

۱۳- هر مصراع را به مصراع بعدی آن وصل کنید.

برگ بی حوصله شد، سبزه خمیازه کشید

خبری داشت کلاغ گفت در گوش درخت

برگ‌ها تک‌تک ریخت از سر و دوش درخت	سار از شاخه پرید بال زد تا ته باغ
گفت با سبزه و گل هر چه را گفت کلاغ	دل هر غنچه تپید رنگ گلبرگ پرید

۱۴- معنی کدام کلمه غلط است .

الف (قشر : لایه   ب) معرفت : وفاداری   ج) شگفت انگیز : تعجب آور   د) رمه : گله

۱۵- کدام کلمه با بقیه در یک مجموعه قرار نمی گیرد .

الف (آبشار   ب) مزرعه   ج) باغ   د) نقاشی

۱۶- معنی کدام کلمه غلط است .

الف (رمه : گله   ب) سار : شاخه   ج) گریخت: فرار کرد   د) خبر داغ : خبر جدید

پاسخ پرسش های متن درس ۲

پرسش : پاسخ	۱- نادرست
قوی : ضعیف	نادرست
کمیاب : فراوان	نادرست
۷- مشغول - منتظر - هیجان - ضعیف - نخستین	نادرست
۸- پس از آن ساختن لانه را به عهده می گیرند	۲- فراغت - چنگال های - طولانی - برخاست
۹- مادر ، نرگس از بازار کتاب خرید .	۳- نشان : علامت
مادر نرگس ، از بازار کتاب خرید .	نیروند : قوی
۱۰- سفر - تغییرات - قرقی	طی کردن : رفتن - پشت سر گذاشتن
۱۱- ۱ - ۳ - ۵ - ۲ - ۴ - ۶	نهاده است : قرار داده است
۱۲- به عهده ی دانش آموز	اعتراض کرد : شکایت کرد
۱۳- خبری داشت کلاغ ، گفت در گوش درخت	شگفتی : تعجب
برگ ها تک تک ریخت از سر و دوش درخت	بی پروا : شجاع
	جامه : لباس
سار از شاخه پرید بال زد تا ته باغ	۴- مجموع : جامعه - جمع
گفت با سبزه و گل هر چه را گفت کلاغ	تاثیر : اثر - موثر
	لطیف : لطف - لطافت
دل هر غنچه تپید رنگ گلبرگ پرید	معلوم : عالم - معلم
برگ بی حوصله شد ، سبزه خمیازه کشید	۵- حشرات - نخستین
	جمله سازی به عهده ی دانش آموز
۱۴- گزینه ب	۶- اوایل : انتها
۱۵- گزینه د	طولانی : کوتاه
۱۶- گزینه ب	دشوار : آسان

نام:	آزمون	کلاس: .....
نام خانوادگی:	پایانی فصل اوّل	تاریخ: ..... / ..... / .....

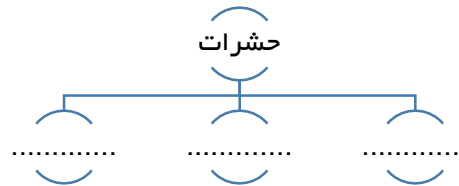
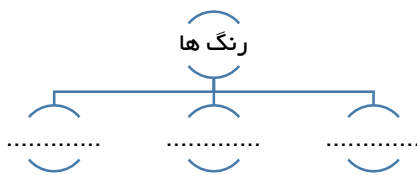
۱. کلمات زیر را معنی کنید.

.....: آویختن   .....: زینت دادن   .....: قشر
 .....: راهیابی   .....: چیره دست   .....: بکوشند

۲. بیت های جا افتاده را بنویسید.

شاپرک خواب نبود، ..... ، هر چه را دید و شنید ، .....
 سار از شاخه پرید ، ..... ، گفت با سبزه و گل ، .....

۳. نمودار ها را با کلمات داده شده تکمیل کنید. (دو کلمه اضافی است) مورچه، نیلی، پیاز، پروانه، خاکستری، قرمز، مداد، زنبور

۴. علامت های نگارشی مناسب را قرار دهید.

محمد از مادر پرسید ... چگونه می توانم خرید عاقلانه ای انجام دهم ... مادرم گفت ... برای خرید کردن ... باید جدولی از ویژگی های محصول مورد نظرت را بنویسی ...

پیشین - چنگال - کمیاب - دشوار

۵. جاهای خالی را با واژه های داده شده، پر کنید.

الف) داوری میان نقاشی ها ..... بود.

ب) این پرندگان با ..... های نیرومند خود، آنها را می ربایند.

ج) در آن هنگام حشرات ..... می شوند.

د) پرستوها دوباره به لانه ی ..... خود باز می گردند.

۶. جدول زیر را کامل کنید.

هم خانواده

معنی

.....	معرفت	.....
.....	تفکر	.....
.....	معتدل	.....

۷. جمله‌ی زیر را به نحوی نشانه‌گذاری کنید که هربار، معنی متفاوتی داشته باشد.

الف) مادر سارا غذا می‌پزد

ب) مادر سارا غذا می‌پزد

۸. نام هر اثر را به صاحب آن وصل کنید.

در جست و جو	ستایش (خدا)	خبر داغ
ژوبرت	شکوه قاسم نیا	پروین دولت آبادی

۹. با توجه به معنی هر جمله واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید

- موشکا بی بی را خیلی دوست داشت و از (غصه - قصه) خوردن او غمگین بود

- شیر (برخاست - برخواست) و خودش را تکان داد .

- اوقات (فراقت - فراغت) خود را چگونه سپری می کنید .

هم خانواده : اعتدال - معنی : آب و هوایی نه گرم و نه سرد	گفت با سبزه و گل هرچه را گفت کلاغ	۱- آویختن : آویزان کردن
۷- مادر، سارا غذا می‌پزد	۳- حشرات : مورچه - پروانه - زنبور	زینت دادن : آراستن
مادر سارا ، غذا می‌پزد	رنگ : نیلی - خاکستری - قرمز	قشر : لایه - پوسته
۸- خبر داغ : شکوه قاسم نیا	۴- دو نقطه - گیومه باز - علامت سوال -	راهیابی : پیدا کردن راه و مسیر
ستایش : پروین دولت آبادی	گیومه بسته - دو نقطه - گیومه باز -	چیره دست : ماهر
در جست و جو : ژوبرت	۵- دشوار - چنگال های - کمیاب - پیشین	بکوشند : تلاش کنند
۹- غصه - برخاست - فراغت	۶- هم خانواده : عرفان - معنی : شناخت	۲- شاپرک خواب نبود پر زد از باغ و گذشت
	هم خانواده : فکر - افکار - معنی :	هر چه را دید و شنید برد تا پهنه ی دشت
	اندیشیدن	سار از شاخه پرید بال زد تا ته باغ